



Teksti ja kuvat: Helena Tötterman-Lamppu

# TAYS – isojen lukujen apteekki

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin sairaala-apteekkiä luotsaava **Marja Iso-Mustajärvi** on paljon vartijana. Uusiin tiloihin muuttanut sairaala-apteekki on kokonaispinta-alaltaan noin 2 600 neliötä, ja henkilöstöä koko sairaanhoitopiirin sairaala-apteekissa on lähes 70. Heistä noin 50 työskentelee uusissa TAYSin sairaala-apteekin tiloissa. Sairaala-apteekin toimitusrivien määrä vuonna 2007 oli 630 000.

**L**okakuussa 2007 sairaala-apteekki muutti Radius-uudisrakennukseen keskussairaalan alueella, mutta muutto on osin vielä kesken. Annetaanpa sairaala-apteekari Marja Iso-Mustajärven kertoa:

– Toiveena on, että saisimme lääkevalmistustilat käyttökuntoon kesään mennessä. Viimeistelytyöissä mennään viimeisiä metrejä. Mieluummin saamme tilat käyttöön näin viiveellä mutta varman päälle.

## Apteekkari kiittää sairaala-apteekin uusia tiloja.

– Onhan tilat räätälöity juuri tämän apteekin toimintaa silmälläpitäen. Kun kaikki on valmista, sairaala-apteekilla on käytössään viimeisimmän teknologian mukaiset lääkevalmistustilat.

TAYSin sairaala-apteekin palvelut kattavat sairaanhoitopiirin 21 kunnan lääkehuollon. Lisäksi ne kattavat lääkehankintojen osalta erityisvastuualueen, johon kuuluu Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lisäksi neljä sairaanhoitopiiriä Lahti–Vaasa-linjalla. Yksin Pirkanmaan sairaanhoitopiirin väestömäärä on liki puoli miljoonaa ja erityisvastuualue mukaan lukien 1,2 miljoonaa.

**Uusissa varastotiloissa lääketyöntekijä Piia Survonen (vasemmalla) ja farmaseuttipiskelija Päivi Heinonen osallistuvat lääkelähetysten keräämiseen.**

Vuodessa toimitusrivien määrä on kasvanut jopa kymmenellä prosentilla.

– Olemme saaneet uusia asiakkaita, ja asiakaskuntamme on laajentunut myös kuntaliitosten myötä, Iso-Mustajärvi taustoitaa.

### **Sairaala-apteekki eroaa tavallisesta apteekista**

Sairaala-apteekin ja tavallisen apteekin tärkein ja merkittävin ero on se, että sairaala-apteekki ei saa myydä yksityiselle asiakkaalle. Sairaala-apteekin asiakkaita ovat sairaanhoitopiirien sairaalat ja terveyskeskusten osastot, vanhainkodit sekä muut julkisen terveydenhuollon toimintayksiköt. Sairaala-apteekki palvelee myös säätiöpohjaisia yksiköitä, kuten Sotainvalidien Veljeskotiä ja A-klinikkasäätiötä, joilta kunta ostaa palveluja.

### **Yksinkertaisen esimerkin avulla periaate käy selväksi:**

– Jos itse tarvitsen särkylääkettä, menen yksityisapteekkiin, apteekkari kiteyttää.

Myös sairaala-apteekin valmistevalikoima poikkeaa tavallisen apteekin valikoimasta.

– Koska lääkkeet menevät sairaalakäyttöön, valikoima on ensinnäkin hyvin laaja, ja se sisältää paljon ainoastaan sairaalakäyttöön tarkoitettuja valmisteita.

Tarjouskierroksen perusteella valittu peruslääkevalikoima pidetään voimassa kaksi vuotta. Rinnakkaisvalmisteita ei sairaala-apteekissa juurikaan ole. Yhtä lääkevalmistetta pidetään varastossa yleensä vain yhdellä, ei siis useammalla, kauppanimellä. Hinta ei yksin ratkaise, mitä lääkkeitä valikoimaan kuuluu, vaan peruslääkevalikoima laaditaan sekä tarkoituksenmukaisiin että taloudellisiin perustein yhteistyössä asiantuntijalääkäreiden kanssa.

### **Velvoitevarastointia ja lääkevalmistusta**

Sairaala-apteekin peruslääkevalikoiman velvoitevarastointi tarkoittaa sitä, että valikoimaan kuuluvia valmisteita on aina heti oltava toimitukseen ja niitä tulee olla varastoituna puolen vuoden kulutusta vas-



**Apteekkari Marja Iso-Mustajärvi aloitti TAYSin sairaala-apteekin vuonna 1994 apulaisproviisorina. Alalla vastuut ovat nyt aivan toiset, ja tulevaisuuden haasteet apteekkari näkee logistiikan, laajenevan palvelukentän ja lääketoimintaprosessien hallinnoinnissa.**

”Velvoitevarasto sitoo valtavasti tilaa ja euroja miljoonien edestä. Jo yksin suonensisäisiä antibiootteja saattaa olla kymmeniä lavoja.”

taava määrä.

– Tämä sitoo valtavasti tilaa ja miljoonia euroja. Jo yksin suonensisäisiä antibiootteja kun saattaa olla kymmeniä lavoja, Iso-Mustajärvi kuvaa.

Apteekin omaa lääkevalmistusta voi verrata jopa pienen lääketehtaan toimintaan.

– Esimerkinä ovat syöpähoitoon käytettävät solunsalpaajavalmisteet, jotka saatetaan käyttökuntoon sairaala-apteekissa.

Tähän työhön meillä osallistuu 4–5 ihmistä päivittäin.

Räättälöityä käsityötä ovat myös suonensisäiset ravitsemusvalmisteet ja pienten lasten annosjauheiden punnitseminen. Käytännössä sairaala-apteekissa valmistetaan vain tuotteita, joita ei ole kaupallisessa tuotannossa. Lisäksi sairaala-apteekilla on merkittävä rooli myös kliinisissä lääketutkimuksissa lääkefarmasiikan vastuunkantajana.

Lopuksi Iso-Mustajärvi haluaa tuoda esille pienimuotoisen – mutta ehdottoman tärkeän – yhteistyön: erityisluovallisten valmisteiden toimittamisen lääketekijöiltä, kuten Tamrolta. Määrät ovat toki pieniä, mutta sairaala-apteekille erityispalvelu on hyvin ensiarvoista. ■